

BORSSZEM JANKÓ

FŐSZERKESZTŐ: CSICSERI BORS

Budapest, május 23.

XLVIII. évfolyam 1915.

(21.) 2476.
SZÁM

1915. május 23.

A pünkösdi tüzes nyelvek

Uszítás

Hej, ti híres háborús uszítók,
Harcí lángot két pofával szítók,
Kik Olaszhont, idegen fényt úzve,
Oly könnyedén borítjátok tűzbe;
Kopaszodó képzeletű költő,
Pénzért hadi csörgősipkát öltő,
Kit homlokon rugtanak a Múzsák:
Tudjátok ti, mi a háborúság?

Könnyű szájjal szúrni, tépni, vágni,
Szemfényvesztőn tüzes csepűt rágni,
Kiállani a piaci sárra
S mások bőrét küldeni vásárra:
Könnyű tanult szerepet játszani,
Piazzákon nagy hősnek látszani,
Sírját ásní béke otthonának, —
Jaj, de nehéz lenni katonának.

Jaj, de nehéz véres harcot állni,
Polgároknak marconákká válni,
Életüket vetni martalékra,
Csóvát vinni templomra, hajlékra.
Keserves hang haldoklók hörgése,
Városrontó ágyúk dübörgése,
Anyák jajja, siralom és átok...
Ti uszítók, halljátok, halljátok?

Látjátok könnyét Itáliának,
Piros vérét annyi daliának?
Sejtitek-é városok romlását,
Márványfalak porba leomlását?
Más tűz ez, mint melyben mostan égtek,
S másként fizet népetek is néktek,
Ha leomlik a napsugaras vár:
Nem piederstál, de lámpavas vár!

A régi adoma

Itália. — És csakugyan hadat viseltek Angliával, Franciaországgal, Oroszországgal, Belgiummal, Szerbiával, Montenegróval?

Németország, Ausztria és Magyarország. — Csakugyan.

I. — És nagyon véreztek?

N., A. és M. — Sok az ellenség, hát persze hogy vérezünk.

I. — És sok katonára van szükségetek?

N., A. és M. — Minden katonára szükségünk van.

I. — Úgy? Akkor én is megengedem magamnak...

(És széttépi a szövetségi szerződést, de csakhamar arra a kellemetlen tapasztalatra jut, hogy mégse vagyunk egészen megkötözve.)

OROSZOK PÜNKÖSDI KIRÁLYSÁGA

Német-olasz jelmondat

*Der grösste Schuft — allo mondo —
Ist und bleibt der — D'Annunzio.*

Olaszország

1. *Goethe után.* Azurkék ég, gyönyörű nők, briganti, aki gyilkolás előtt és után a szüzanyához imádkozik. Bohócok, népénekesek. Vérboszu. Regényes szerelem. Egy nép alkoholizmus nélkül. Múzeumok, műkincsek. Archeológia. Itália Európa virágos kertje.

2. *Teophil Gauthier, a neoromantika atyja szerint, aki sosem járt ott:* Az ég mint egy hallatlan, nehéz és fájó emlék, amelyet nem lehet eltaposni mint parfümök illatát a kicsi hegy mögötti faluban. Fekete, fekete asszonyok, nagyon kacér hajakkal, akikhez semmi közünk, csak egy kicsit beteg. Démonok. A nőiség quintextract-nonplusultraí. Foguk fehér és fájó. Rágnak. Szerelmi mesallianceokat kötnek népénekesekkel, akik epedve pengetik hárfájukat ablakaik alatt. És láttam brigantikát, akik előtte és utána a Mária-templomba mentek imádkozni...

3. *Tristan Corbiere, az egyellen realista költő nyomán, aki valóban járt ott:* Egy nagy giccs az egész ország. Cigányok lakják, a házaik is oly kevésbé szolidak, mint ők maguk és a legkisebb földrengés bedönti. Ilyen alkalmakkor világszerte gyűjtést indítanak a maguk javára. Szerencséjükre földjük is csak oly bolond, mint ők maguk és így évente többször is van náluk földrengésszünet. Nők cigánynők, tízéves korukban öregsenek és rapiditással válnak fogatlan, ráncos hárpiaikká. De a szerelem mégsem hal ki belőlük. Ezt tudják az anyagias gondolkozású népénekes-trubadurok, akik sosem hiába pöngetik lantjaikat az ilyen asszonyok, sőt öregebb férfiak ablakainál. Hja, a kitergetett fehéreneműek hazája is Olaszország.

4. *Énszerintem:* Olaszország Európa, főleg az Itáliát járó németek és magyarok kitarítottja. Miután összezebeelte a forgó idegenek pénzét, ágyúkat és főszerelést vásárolt rajta. Szörnyen bátrak. Mig nem tudták biztosan, hogy az angolt, a franciát, az orosz, a szerbet és a belgát (Japánról s az Egyesült-Államokról nem is szólva) Montenegró is támogatja, addig nem mertek beszélni a *sacro egoismo*-ról. Addig behúzták a makkaronijukat. Kíváncsi vagyok: ki merne-e állni más viszonyok közt Olaszország egyedül a magyar honvédséggel? S még egyre vagyok kíváncsi: vajjon a kardokat nyelő és csókoló D'Annunzio, Colona herceg, Sonnino et tutti-frutti befekszik-e a lövészárokba?

Jön a szövetséges

Garay rajza

A magyar baka (aki a világ négy táján verekszik tíz hónap óta.) Vagytok-e még? Hányan vagytok?

Az olasz imádság

Bér rajza

„.... Nem akarunk más országokban pusztítani, mi csak meg akarjuk védeni a mi földünket“

Tisza és Andrássy

Fórumunkon nem mozog már annyi száj itt,
Elfeledtük kis harcok kis katonáit.
Nagy időkben nagy vezérek hangja hallik,
Magyarország aranynapja felhajnallik.
Ósi, tiszta magyar fajta vért nem másít:
Üdvözöljük együtt Tiszát és Andrássyt,
Mindakettő büszke, méltó ősök sarja:
Megtartja majd, mit megszerzett hősök karja.

A Kapitólium lúdjai

A tallján komédiások félreverték a Kapitólium harangjait. És a ludak, a történelmi ludak? Azok nem gáogotak? Nem. A háborúra uszító briganti maffia — more patrio — éjszaka ellopta őket.

Főlrirat a déltiroli határon

olaszok számára

Lasciate ogni speranza voi ch'entrate! Non isperate mai veder lo ciclo.

(Mondjatok le minden reményről, akik itt átléptek!
Nem látjátok meg többé az eget.)

Távirat

PARIS, FRANCIA ALLAMI GEPGYAR
Keerem elkueldeni azonnal leg-
kitueneobb geepeeszt, baj van. Goez-
henger elromlott, visszafelee hen-
gerel.
NIKOLAJEVICS

AZ UTCASEPRŐK KATONAI SZERVEZÉSE

Elkerülhetetlen a háború,

elkerülhetetlen, sőt végzetszerű, emberi akarattól nem függő természeti jelenség, mechanikai törvények alapján beállott következés,

mert Abracadabra úr, az olasz külügybeltanács-pártelnök tíz óraker, mikor a miniszteri értekezletre megy és zsebében megtapogatja azt az összehajtott papirost, amire tegnap fölirták a föltételeket, hirtelen fölnéz az égre, elmosolyodik és eszébe jut, amit tegnap a felesége mondott neki, hogy nem lehet kitartani a Bracadabra feleségeit, az hogy rázza a rongyot, mióta olyan hírek vannak, hogy a férjét mégis bevásztják az új kabinet bizalmi hogyhijákjába, ami jelentékeny hatalmat jelent a jövőben; — no hiszen, gondolja Abracadabra úr magában, ezek nézni fognak, ha én az intervenciós javaslatomat keresztülvízem és az egész Bracadabra-féle kombináció vízbe esik, se pénz, se posztó, szeretném látni Bracadabrané önagysága arcát ma este, mikor az én nyilatkozatom megjelenik majd a lapokban; — hát még ha elrendelnék az általános mozgósítást, az volna valami, neki egyszerűen menni kellene, még pedig sietve, nagyon sietve, még a mandátumáról is le kellene mondani, hát aztán akkor mihez fog az a szegény ember, azt hiszem, egyszerűen visszavonul a közelettől, talán el is utaznak Rómából, van nekik itt a vidéken egy kis villájuk — na, hogy is hijják csak azt a községet, fene egye meg, nem jut az eszembe, azt hiszem A-val kezdődik, de inkább B-vel, az utóbbi időben nem működik már jól a memóriám, csak nem az öregedéstől van az, a fenét, hiszen a Racadabra doktor éppen tegnap magyarázta el nekem, azt az izét, a szimpátikus idegrendszerrel, — vagy szeretetreméltó idegrendszer? mért hijják azt szimpátikusnak azt az idegrendszert? én nem értem, komoly orvosok ilyen érzélgősek, hogy szimpátia és antipátia szerint különböztetik meg a testrészeket, mit szóljon akkor egy izé, egy költő, mint ez a D'Annunzio, na persze, így már meg lehet magyarázni azokat a számárságokat, amiket az összebeszél; — na igen, szóval nem is erről van szó, miről is van szó? na, szóval azt akartam mondani, hogy milyen feledékeny vagyok, most elfelejtettem, elfelejtettem azt az izét . . . na mit is? hát persze, D'Annunzióra gondoltál ugye, hogy szólni kellene ennek a D'Annunzionak, próbálkozzék

meg azzal a petróleumos hajnövesztővel, folyton eszi a májamat, hogy ajáljak neki valamit hajhullás ellen — ugyanis szeretném tudni, miye hullana még neki? hiszen egy szál sincsen a fején, ejnye, ejnye, de még se erről volt szó, kérlekalássan, — ja persze, a doktor Racadabráról, az mondta, hogy a feledékenységnek nem az öregség az oka, hanem valami más, és hogy abból is meg lehet gyógyulni nagyon szépen: — hát szóval, igenis, tudom is már, hogy miről volt szó, a Bracadabraék villájáról, hát nem is A-val, nem is B-vel kezdődik az a község, hanem a végén van egy *ia*, hiszen mindegy is, fő, hogy pontosan emlékszem a villára, kert van előtte és két oszlop, be van festve márványnak, holott nem is márvány, én nem értem, mitül jó az, másra festeni egy oszlopot, mint ami; — na, szóval ezek ide mennek majd, ha Bracadabra lemond a mandátumáról, bár nem tudom: illik-e nekem ezen örülni, végre mégis csak a vendégük voltam, az nem is volt rossz, az a pár nap, jól főznek náluk, csak a végén volt valami kellemetlenség, mi is volt az? ja, tudom már, aztán vadásztunk a fácánosban és én nem lőttem semmit, persze, azt a rosszabb puskát adta, én rögtön észrevettem, csak nem akartam szólani, bár mégis csak disznóság, ami igaz, az igaz, hogy vendégnek az ember nem adja oda a rosszabbik puskát, — hát az ember nem szól az ilyesmiért, az asszonynak utóbb említettem ugyan valamit, — nézd csak, persze, lehet, hogy az asszony aztán valami megjegyzést tett erről a dolgról a Bracadabra feleségének, azóta olyan feszült köztük a viszony, — na de azok néznek is majd, ha az én intervenciós javaslatom . . . muszáj, hogy fenekestül felforgassa a helyzetet, pláne, mondom, ha elrendelnék az általános mozgósítást . . . ejnye csak, ezt is szóvá teszem, meg lehetne beszélni még ma Cadabrával, ha a miniszterelnök is . . . de erre kellene valami jó szó . . . ni csak, talán „fait accompli” igen, fait accompli, ez a hülye kifejezés, fait accompli elé kell őket állítani s mindjárt ezzel fogom kezdeni a beszédet: „tisztelt tanács, aszongya, a javaslatban előadottokról nem lehet már vitatkozni, mert tisztelt tanács, fait accompli előtt állunk, ugye — a háború elkerülhetetlen, sőt végzetszerű, emberi akaratunktól már nem függő természeti jelenség, mechanikai törvények alapján beállott következés” . . . így kezdem majd . . .

Karinthy Frigyes

Pünkösdi rózsza

Hej, rózsza, rózsza,
Szép pünkösdi rózsza!
Kivirulsz-é ezidén is,
Jobb jövődö jósa.

Zöld leveleddel,
Szírmód bíborával,
Mámorító illatodnak
Illanó borával.

Bújj, bújj, zöld ág,
Zöld levelescke,
Színesüljön, illatozzon
Bús májusi este.

Remény a zöledé,
röm a virágod,
Hozd vissza a boldogságot,
Nyári vidámságot.

Hozz meleg áldást,
Hozz puha szerelmet,
Felejttes el szépségeddel
Minden veszedelmet.

Pünkösdi rózsza,
Oda kerülj nyárra:
Hazatérő hőseinknek
Büszke csákójára.

JÁSZAY-HORVÁTH ELEMÉR

A magyar gyáripar prófétái —

bemutatják az ígéret földjét

Id. Hombár Mihály

háborús védőbeszédei

Tekintetes Törvényszék! Igaz ugyan, hogy védecem, Korláth Aladár olyan lovakat szállított a hadseregnek, amelyekről kiderült, hogy használhatatlanok, de kérem figyelembe venni, hogy másutt, például Oroszországban olyan szamarakat szállítanak a hadseregnek, akik sok száz- és százezer ember pusztulását és milliók károkat okoznak. Már pedig Oroszországban maga a cár az, aki ezeket a szamarakat, akik tábornoki csillagjaikról ismerhetők fel, illetéktelen helyükre szállítja. Védecem lovai használhatatlanságánál egyébként is mentő körülmény, hogy a huszárokat gyalogosították és lövészárkba fektették, már pedig bizonyos, hogy ha a huszárok pompás lovakat kaptak volna, a szívük szakadt volna fájdalomukban, hogy nem ülhetnek rájuk. A rossz lovak láttára ellenben direkt kedvvel és boldogan teljesítettek gyalogos szolgálatot. Ergo: védecemnek a hadjárat sikeres előmozdítása körül is bizonyos érdemei vannak. Kérem fölmentését.

Tekintetes Törvényszék! Igaz ugyan, hogy védecem, Kaftán Árje papirból készült bakancsokat szállított a hadseregnek, de hivatkozom nagynevű orvosok szakszerű véle-

ményeire, amelyek szerint a papir rossz hővezető lévén, mint egyetlen óvszert ajánlják a téli hideg ellen. Védecem nem aljas nyereségvágyból, hanem e modern tudományos igazság fölismerése folytán szállított papirbakancsokat. De ha argumentumnak ez sem volna elegendő, kérdem a tekintetes Törvényszéket: megvédi-e a börtalpú bakancs a katonát az ellenséges srappell- és gránáttűz ellen, biztosan állítható-e tehát az, hogy azok a szerencsétlen hősök, akiknek súlyos betegségét a papirbakancs okozta, nem pusztultak volna-é el, ha borbakancs viselése mellett ellenséges lövedék által találtatnak? Ez alapon is kérem védecem fölmentését.

Nem igaz!

— Beküldetett —

Búza Barna és Kukorica Jancsika lisztjegyesek.

— Vajjon mennyit kaphatott D'Annunzio az ántánttól? —

Német hűség

Egymás mellett vállvetve állunk,
Diadalra egy szárnyon szállunk.
Fenyegethet Dél új viharja,
Közös útunkat nem zavarja.
Bárhogy üvölt, bárhogy sikongat,
Harangot földre bárhogy kongat:
Minden szelet nyugodtan várunk.
Mi szövetségünk erős várunk.

Első díj

A *Borsszem Jankó* háborús gyermekpályázata a mi hatalmas olvasótáborunk kicsinyeit, a hívek gyermekeit szölyította nemes versengésre. Az eredmény minden várakozásunkon túl meglepő, sőt csodálatos volt:

875 pályamű érkezett be,

a *Borsszem Jankó* ugyanennyi előfizetőjének, illetve olvasójának családi köréből. Hetek gondos munkájára volt szükség, hogy a rajzoknak ebből a tömkelegéből a zsűri a pályadíjra érdemeseket kiválogassa, aztán újra megrostálja és az eredményt a türelmetlenül váró, lelkesedő gyermekek elé vigye. A pályabírótság (amely természetesen *Vigyázó Laci* elnöklele alatt tanácskozott) a következő döntést terjesztette a *Borsszem Jankó* nagytanácsa elé:

Az első díjra két pályázó egyenlő mértékben méltó, ezt a díjat tehát kettőre kell osztani; eszerint

a két első díjat *Mautner Lili* (Budapest, Ráday-utca 21) és *Székely Olga* (Budapest, Országház-tér 4) nyerték,

mint a pályázat egész anyagából messze kimagasló művek szerzői, akik csak koruknál fogva fiatalok és nem is dilettánsok, hanem sokatigérő, hivatott művésztalentumok. A két kisasszonyka egy-egy teljes festőkészletet

kap jutalmul, szabad választás szerint.

A színvonalat mélyebbre szállítva le, ezek után így szól a döntés:

a második díj nyertese: *Balla József V. reáliskolai oszt. tanuló* (Budapest, Teréz-körút 7),

A köznevelési igazgatóság munkabaráta

Ötödik díj

A BORS
gyerm

szemes hirt

BORSSZEM JANKÓ
Borús
Ékpályázata

Első díj

a harmadik díj nyertese: ifj. Fölföldy Mihály III. elemi oszt. tanuló (Vinga), akik egyenként három-három díszkönyvet kaptak;

a negyedik díj nyertese: Kovács Klári, 11 éves, (Budapest, Aréna-út 19.), aki gyönyörű babakintát kapott babákkal (Kertész Tódor műipari áruházából);

az ötödik díj nyertese: Gerő Erzszi (Bél, Biharmegye), aki három díszkönyvet kapott;

a hatodik díj nyertese: Hunyady István IV. elemi iskolai tanuló (Budapest, Ilka-utca 15),

a hetedik díj nyertese: Hajdu Gyuri, 7 éves, a legfiatalabb pályázó (Budapest, Wesselényi-utca 24), akik egyenként két-két díszkönyvet kaptak. (Az ajándékkönyvek az Athenaeum Mesekönyvtárából és Benedek Elek Kis könyvtárából valók.)

Külön dícsérettel emelte ki a zsűri a következők pályaműveit: **Elek Ármin** nyolc éves fia (Susine-Gyurgyenovács), **Preiner József** IV. elemi oszt. tanuló (Budapest), **Kovács Tibor** II. gimn. oszt. tanuló (Budapest), **Szalay Márta** IV. elemi oszt. tanuló (Budapest) és **Szánló Vera** IV. elemi oszt. tanuló (Budapest). A többi pályázónak buzgalmaért szíves üdvözlét küldi Vigyázó Laci.

A zsűri döntését jóváhagyta

a Borsszem Jankó szerkesztősége

Hetedik díj

Negyedik díj

Egy jólnevelt úr kódexéből

1. Nem muszáj háború alatt a választási etetést-ítatást feszegetni.
2. Nem muszáj hatvanéves létedre köpni a markodat, hogy de így meg úgy, te is mennél a muzska ellen, ha éppen muszájna.
3. Nem muszáj azt mondanod, hogy a fene egye meg, taljánt eszel vacsorára, mikor biztosan tudod, hogy nem vihetnek el katonának.
4. Nem muszáj minden újabb hír után kijelentened, hogy ezt te már egy héttel ezelőtt hallottad.
5. Nem muszáj a fiadat dicsérni azzal a szerény hozzátoldással: nem azért mondom, mert az én fiam.
6. Nem muszáj naivságot színlelned, mikor leri rólad a butaság.
7. Nem muszáj polgári nevedet fölfujt háborús akcióiddal naponta nyomdafestékben meghempergetni, mikor legderekből hőseink névtelenül és egyellen-sor nélkül pusztulnak el a lövészárokokban.

(A Borsszem Jankó számos olvasójának kívánságára — hogy minél szélesebb körben váljanak ismertekké — készséggel közöljük Ady Endrénének a Nyugat 1915. május 16. számában megjelent két versét.)

Életesnek látom magamat

Én édes semmiségem,	Ugy látom magam, látom
Ficánkja bús magamnak,	Helynélküli szegénynek,
De nézem s szívvel nézem:	De kinek a világon
Merre ragadnak	Mégis az Élet
Világ veszttség dühei.	Mindeneken fölül-való.

Nyögök s mind terhemmel...

Nyögök s mind terhemmel	Valami nagyságos
S aztán nagy, visszatért	Az emberben lehet,
Élet-szerelmemmel	Szörnyű bogos-ágos,
Kívánczok a tegnapi.	De Nap nyila is van annak.

Oh, hátártalanság:
Nincs Mult, Jelen, Jövő:
Egymásnak átadják
Ő üzenetüket az évek.

Tönődések

Seiffensteiner Solomontul

☆ O Nachme Griesz elvett o szép Fakl Flórárt Modoroson. Szerették nodjon edmást, de o boj nod valt, nem valt jerek. Ez o Nachmet onnyira keserítette el, hod beodto o válúpert, mert neki utód küll, okire hodjo a Griesz nevet. Jütte o békéltetés. Ki-odták o modorosi rebbenek, oki beszélte o szívükre új, hod mind o keltü sírto. De kipotton o Grieszbül: „Nem, rebbelében!

Én nekem küll ed fiocsko!“ Mire o pop feleli: „Griesz ór, vadj oz ember, vadj oz oszongy o hibás. Tolán hotodná ün bebizemositoni, hod esetleg tolán mogának von már volohol jerek, cholile, okkor mogo elválhot.“ Erre szolodt o Nachme, mekülelte o Flórárt. „Igenis én vadjok oz oka, hod nines jerek, pedig már nekem lehetne valna!“ — Gimpl-gampl: oz entent veszekszik, ki oz oka o nod ötlegeknek, omit kopnok és hod nines von jözelem. Szolod o moszka és meküleli Ongliát. „Én vadjok oz oka, mert nekem már lehetne valna Mandzsuriábo.“

☆ Kér: ed kis hitküszég, olig lokik benne hús izraelito, de mindenbe otánozták Jormotot. Nekik is köllött pop, sakter, samesz, liberer, mint Jormotnok. Edszer kértek o kéri fűjedzötül ed sirkertre való temetühelség!, mert o székesfűváros is odott ilejent. „Jó, hát mennyi köll?“ — kérdezett o fűjedzű. Oztot manta o Kive Klopper, o rasekól, o hitküszégtül oz elnök: „Nü, hát legalább ed hold!“ — „Mit? egy hold? hiszen ha benneteket mind eltemetnek, akkor se köll egy félhold!“ — „Igen, sak-hodj mink el okorjuk oda temetni, hálábul, o mi jú-okoróinkot, o mi borátóinkot, mint o fűjedzű ór is, disz-sírhelbe“ — felelte o Kive. — Girem-górem: mikor o moszkák jüttek, ozt mandták, hod o Kárpátok lesznek o magyar temetük. Sakhod nekünk ez ed kicsit nod, hát invitáltuk oz oroszokt, hod ott disz-sírhelt szerezzék.

☆ Oz Aczische kávéhábo esottont el ed óriási nod pofont. Kopto eztet o pofontot o Szróli Still és odto o Jüme Stall, oki kojebálto: „Ez o gozember, ez oz okosztúfavirág lokto o Szerecsen-occábo és ki valt írva o lokás. Mentem hozzá borászágoson és kérdeztem: „Szróle testvér, milejenek o kályhák oz összes lokásbo? És ü erre oztot felelte: O kályhák, o főtés? Nekem abszalat nem valt kifagás oz egész idü olott ellene ed sepp se nem. Medjek be lokni, hát o füsttül meg küll vokulni, meg küll balandulni!“ — „Mit okorsz, te rabiát poroszt, mit ötsz? Én medjek be o lokásbo májos 1-én! Jövök ki november 1-én, hát nekem abszalat nem valt ed sepp kifagás o főtés, o kályhák ellen, mikar edszer se jujtot-tak be!“ — Alliánc-allezanc: szemrehángyást tesz o froncio sajtú Ongliánok, hod o partvédelmet nem készítette el jül o németek ellen. „Baland beszéd! — feleli Onglio. O mi ágyúink különök lesznek, de eddig még abszalat nem is tözeltünk o németekre edszer se nem.“

Látogatásom D'Annunzionál

Én (csodálkozva nézem ragyogó fejbúbját.)

Ő. — Úgye megbámul, barátom?

— Valóban bámulok. Soha nem láttam még ennnyire...

— Helyes, ez megilleti a költőt. A költő szívében és elméjében lángolva lobog a hazaszeretet, melynek tüzénél egy ország melegedik. Az egyszerű emberek kötelessége, hogy bámulják a költőt.

— Bocsánat, kedves mester, én nem annyira a költőt bámulom önben, inkább azon csodálkozom, hogy...

— A hazafit isteníti bennem! Ez is kijár nekem.

— Én csak azt nem győzöm nézni...

— Hogy milyen szuggesztív erő sugárzik arcomról és egész lényemből. Igaza van, uram. Ön eltalálta a lényegét. Ez az, amit bennem csodálni kell. A szuggesztív, izzó, szenvedélyes olasz erő. Az erő! Ez költészetem forrása. Tűz, lendület, mindent, mindent elsodor, indulat, megejtő dús pompa! Ragyogás! Fény! Harsona!

— Nem értjük egymást, dicső mester! Mindezt tudtam, akár előre elmondhattam volna önnek, mert én nem győzöm hangoztatni, jól ismerem önt. Úgy ismerem önt, mintha csak körutazást tartottam volna az ön máján. Egyszerűen azon csodálkoztam...

— Megvan! Ez is hízegő rám nézve. Hogy milyen szép ember vagyok! De ez ugyanaz, amit mondtam. Erő. Sugárzás az arcon. A fejem zsenialitása, kívülről. A belső lángolás külső jelei. Költészet és honszeretem!

— (Türelmemet veszítve dühösen.) De nem, mester, nem ez! A teremtésit! Én önnek csak a kopaszágát csodálom. Úgy ragyog a feje, kedves mester, mint a fehér billiárdgolyó.

— Mi tagadás, önnek ebben is igaza van. (Fanyarul.) De hát mit tegyek? Szép vörös hajamnak már vége, oda az ifjúkor, a fürtös, a fürtökkel terhes. Ah!

— (Vigasztalón.) No, nem baj, nem tesz semmit. Ez is csak dicsőségére válik önnek. Mert fürtjeit bizonyára lángoló honszerelme perzselte le fejének mezejéről.

— (Búsan.) Ne vicceljen! Mondja meg inkább, hogy mit tegyek. Higgyek a hajnövesztő szerekben?

— Egy jó tanácsot adhatok, kapcsolatban világháborús szereplésével. Maradjon veszteg, ne ugráljon. Mert az ilyen kopasz ember, ha nekimegy fejjel a falnak, nem akarom mondani: a lövészároknak (mert oda ön is másokat küld, drága mester), nagyon, de nagyon megüti magát.

Tudomány

Galíciai hadiszótár

A Borsszem Jankó kiadásában megjelenő hadiszótárt a következő új adatokkal egészítették ki buzgó orientálistáink:

Achre mész kedajsim = halál után érdemjel
 Afikajmon = hadikenyér
 Ajberhóhem = a napilapok katonai szakértői
 Bal Dover = legyen a németé!
 Bész hakvóresz = az oroszoknak a Kárpátok
 Chajem Baff mit der ledernen Flint = Petár a véres karddal
 Chavriüsz = az entente
 Derech erac = 33 év alatt megtanulhatta volna Olaszország
 Eleváj = földrengés Olaszországban
 Macesz ganvenen = Nikita haszna
 Malbis arumim = uniformis

Maftir = Magyar Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság (M. F. T. R.)
 Maszkir ncsómesz = veszteséglista
 Mikve = orosz hadifoglyok réme
 Mojre merénc = német tábornok
 Mojre merénc meráv = Hindenburg, Mackensen
 Mojsz mach dach grojsz = Venizelosz
 Nile = az orosz offenzíva
 Séker bilbel = Olaszország szövetsége
 Schéne mispóche = némely uralkodónak ellenséges államhoz tartozó rokonsága
 Sigán = a Dardanellák ostroma
 Unberufen = 180 ezer orosz fogoly

Változat

— Nápolyt látni és meghalni! — mondják az olaszok.
 — Trentot látni és meghalni! — mondjuk mi.

A különbség

— Mi a különbség Przemysl és Olaszország közt?
 — Przemysl nevét hosszas gyakorlat után ki lehet valahogy ejteni köpés nélkül, Olaszországét nem.

Fordítás

— Mit jelent az magyarul: Gott strafe England?
 — A rossz seb egye meg Olaszországot!

D'Annunzio albumába

A hír elszáll, a becsület kitel
 Elfogy a lira s elfogy a hitel.
 Újból kereshetsz idegen mezőt,
 De kissé sok lesz a hiteleződ
 S megismerkedhetsz — kopaszodó földdel —
 Anyagi után az erkölcsi csöddel.

Carszkoje-Szélóban

Úl az orosz cár a carszkoje-szélói kastélyban és kitekint az ablakon. Hát amint néz, egy féllábú katona vonszolja magát a tulsó oldalon: a nagy háború egyik áldozata. A nagyúr csodálkozva húzza föl szemöldökét és odaszól a szárnysegédének:

— Hogyan, kedves tábornokom, hát az én dicső hadseregem ott tart, hogy már ilyen nyomorékokat is besoroznak?! . . .

— Vajjon mennyit kaphatott D'Annunzio az ántántól?

Brit hősiesség

Londonban harci láng lobog,
Germán fejen fűtykös kopog;
A hős brit butort darabol,
Idegen boltot kirabol.
Kifüstöl békés termeket,
Koncentrál nőt és gyermeket;
Ökör-szeme vérben forog,
Igazi angolos dolog.

Hát nincs Londonban hős elég?

Van: — Churchill lord s a csöcselék.

Fogolytáborban

— Hallottad, Dimitrievics Dimitri? Ezek a gonosz osztrákok fürdőt akarnak nekünk csinálni.

— Hogy mink megfürödjünk! . . . Látod, Vaszilievics Vaszil, így tisztelik ezek a — nemzetközi jogot . .

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

B. K. P. Nyáron megjelenő naptárunkba kerül a kedves eset. — D. Sz. Effajta sürgetések inter arma nem indítják meg a B. J. keményszívű kincstartót. Normális időben nagyon szívesen. A lap elment. — K. I. (Gyoma.) A cím találó. Az aforizmák java a naptárt fogja ékesíteni. — K. J. Az események, hála istennek, túlhaladták az ön rébuszát. Most már Közép-Galicijában vagyunk, sőt azon is túl. — Riva. Ön azt kérdi: vajjon Sonnino és D'Annunzio színyörök ott lesznek-e a lövészárkokban, ha véresen komolyra fordul a dolog. Mi viszont azt kérdezzük öntől: hallott-e valaha is arról, hogy a háborús főnszítók tízvonalba mennek? Tessék körülnézni a különféle frontokon. — D. S. (Nagyrszeben.) A Budapesti Hírlap haditudósítója ezt írja Sven Hedinről: „Sose látott, százszor megcsodált fej: Sven Hedin, a hírneves sarkutazó.” Nem sok értelme van, az bizonyos, de miért kellett a Tibetet járó Sven Hedin sarkutazóvá előléptetni? — Dr. M. A. A közelebbi címet elvesztettük. Mikor jelentkezik már? Üdv! — R. L. (Debrecen.) Rejtvényeiből hiányzik a szabatoság. Minden betűt fedni kell valamivel, ötlettel vagy rajzzal. Az egyiket talán átfurmáljuk. — L. Á. Ez bizony gyöngécske. A sütemény összezugorodása különben is a legrégibb téma és kezdő humoristák makaesul nyargalt vessző-paripája. A másiktól próbálunk valamit faragni. — ik. A legvidámabb pünkösdi küldemény volt. — Sch. A. (Kaposvár.) Egyet-kettőt fölhasználnak belőlük. — M. F. Herzeg Géza ragyogó újságírói erényei tükröződnek abban a könyvben, amely Sarajevótól Lodzra most jelent meg, a háborús leírások kedvelőinek gyönyörűségére. A sokoldalú, élesszemű, fületollú zsurnaliszta a zord események mélyén rejlő szépségeket épp úgy meglátta, mint amily szerencsésen kihámozta a háború tömegtorlaszából az emberi lelket. — S. L. Nagyon irigyeljük azoknak nyugalmát és önhittségét, akik még most is képesek lágy, lírai tavaszi verseket lantolni kék szemekről, szöke hajakról s egyéb hasonló testrészekről. A vers nem kér enni; tegye el az ilyesmit békésebb időkre. Akkor legalább a papirkosár is kevésbé fog méltatlankodni. — Tudós. Téved: nem Heinrich Gusztáv szégyene, hogy nem kapta meg az akadémiai nagydíjat, de az Akadémia szégyene, hogy egyáltalán ajánlották őt a díjra. — Több levélről a jövő számban.

Felelős szerkesztő: Dr. MOLNÁR JENŐ

Művészeti szerkesztő: BÉR DEZSŐ

Nyári toilettek kosztümök kalapok

Cs. és kir. udv. és kamarai szállító **HOLZER** Budapest, IV. ker. Kossuth Lajos-u. 9
DIVATHÁZA

HÖLGYEK

kimaradáskor, zavaroknál csakis a hatásos

Dr. Schweitzer-féle párisi különlegességi szert

rendeljük. Artalmatlanságáért kezesseg. Ára 12 K, extraerős 16 K. Szétküldés bérmentve és diszkréten utánvétellel. **Anton Gross** kiviteli háza **Budapest, VIII., József-körút 23. szám.**

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban

A kerékpárvilágot 20 év óta uraló eredeti „The Champion” kerékpárokat

3 évi jótállással, mélyen leszállítva 165 koronától, havi 10 és 12 K-ás részletekre. Speciál kerékpárokat 85 koronáért és kerékpáralkatrészeket küllő és belső gummitkat, pedálokat, láncokat, fogaskerekeket, kosnusz, csészéket stb. vidékre is bárhová 30% árleszállítással szállítunk.

Láng Jakab és Fia kerékpára'katrész- és kerékpárnagykeresk. **BUDAPEST, VIII., József-körút 41/b.** Fióküzleteink: VI., Andrásy-út 6. Nagy Baross-tér 3. Budán: Margit-körút 55. sz., árjegyzék 1500 képpel ingyen és bérmentve.

Egészségügyi műszaki berendezések gyára.

Legmodernebb rendszerű központi fűtés és szellőztetés. Vízvezeték, csatornázás és légszuszberendezések. Városi vízművek, csatornázások és derítő telepek. Gyógy- és gőzfürdők.

Prospektusok. — Ajánlatok.

Bründl János csász. és kir. udvari szállító
Budapest, VII. kerület, Péterffy Sándor-utca 34. szám.

Bründl János

csász. és kir. udvari szállító

Képrejtvény

Jutalma a BORSSZEM JANKÓ 1915-re szülő naptárának egy példánya. A BORSSZEM JANKÓ 2475. (20.) számában közölt képrejtvény megfejtése:

Meszélő

A megfejtést 78-an küldték be. Nyertes *Heltai Hugó* (Budapest) lett, aki mint a rébusz-szelvény beküldője megkapta a Borsszem Jankó 1915. évi naptárát. A Borsszem Jankó naptárának kisorsolásában résztvesznek a nem előfizetők is, ha ezt a szelvényt — az adatok közlésével — beküldik a szerkesztőségnek.

RÉBUSZ-SZELVÉNY

Megfejtés:

Név és lakás:

Kiadó-tulajdonos: A BORSSZEM JANKÓ lapkiadó-részvénytársaság. Szerkesztőség: IV., Károly-körút 4. Kiadóhivatal: VI., Teréz-körút 38. Előfizetési ár: Egész évre 16 K. — Fél évre 8 K. — Negyed évre 4 K. Egyes szám ára 36 fillér. Megjelenik minden vasárnap. **Telefonszámok:** Felelős szerkesztő 33-24. Művészeti szerkesztő 61-86. Kiadóhivatal 138-05.

- Miért nevet a szanitéc?
- Mert nincs dolga.
- Miért nincs dolga?
- Mert nincs kiütéses tifusz.
- Mióta nincs tifusz?
- Azóta, mióta a Szanitéc-tetűpor az összes tetveket kipusztítja.

Kapható gyógytárban, drogériában. Tábori csomag 1 K.

Csak Szanitéc-port fogadjon el.

Velencében

nem eszünk az idén hamisított csirke-paprikást, hanem

KOTÁNYI PAPRIKÁVAL

készített becsületes magyar paprikást a Balaton partján.

Főüzlet: Budapest, Teréz-körút 7.
Fióközletek: VII., Kun-utca 12. és
Szegeden, Kárász-utca 5. sz.
Newyork, 205, 2. Avenue, 13. Str.

Budapest IV.
CHMURA
Ferenciek-tere 2.

Tábori FÉNYKÉPEZŐ GÉPEK

Liliput	10 K
Mellényzseb-kodak	44 K
Icurette	64 K

Az összes fotocikkek legolcsóbb gyári áron.

! Fotoárjegyzék ingyen !

Látcsövek. Auto- és védőszemüvegek. Zseblámpák. **Tanszerek:** Vasutak, gőzgépek, motorok, hajók, ágyúk, „Stabil” gépépítő-játék.

„T” árjegyzék ingyen.

Használt gépeket becsereülünk.

Amatőrök felvételeit kidolgozzuk.

MAGYARHON ELSŐ, LEGNAGYOB B É S LEGJ O B B H I R N E V Ű Ó R A Ű Z L E T E .

Alapított 1847.

Bräusweller János

Szegeden Cs és kir. királyi igazgatóság a reménytelenség és művészetek felállításához stb. stb.

ÓRÁK, EKSZEREK 10-évi jótállással

RÉSZLETFIZETÉSRE

Képes árjegyzék bérmentve. Juvítások pontosan eszközöltenek.

CSÍZFÜRDŐ

MEGNYILT

Ismertetőt díjtalanul küld a fürdőigazgatóság

CSÍZFÜRDŐ.

HANGSZEREKET

ez idő szerint legjobban és legolcsóbban csakis

WÄGNER HANGSZER-KIRÁLY-nál

vásárolhat.

Budapest, József-körut 15

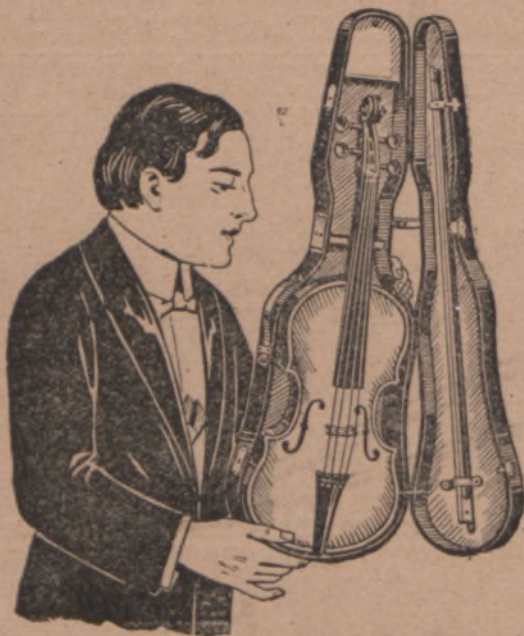
A WÄGNER-cég reklámhangszerei:

Hadi szájharmonika	1 kor.	Piccolo fuvola	7 kor.
Ókarina, iskolával	2 „	Magyar citera	8 „
Facimbalom	3 „	Fuvola, billentyűs	9 „
Varázsfuvola	4 „	Harmonika, 3 váltós	10 „
Fuvóharmonika	5 „	Klarinét, billentyűs	11 „
Csodaréztrombita	6 „	Hegedű, kitűnő hangú	12 „

Hangszerárjegyzék ingyen! Javítások a legolcsóbban!

Óvás! Figyeljen a 'Wagner' névre, hogy máshoz ne tévedjen!

Kérje még ma 14. számú árjegyzékünket!

Gyermekkorom óta gyógyítottam magamat mindenféle 45 éves koromig eredménytelenül, míg a

Morleyphoneval

most kitűnően hallok. Wan Mons Rene francia nyelvű tanár, Temesvárt. A Morleyphone apró, láthatatlan fültelefon, éjjel-nappal használható, halk hangok, nevetések tisztán hallhatók! Több ezer használatban. Súlyja 1/2 gramm. Számtalan hálalével. Nehezen hallóknak és fülzúgásban szenvedőknek prospektust 50 fillér bélyeg ellenében küld

RADVányi ISTVÁN,
Budapest,
IV., Kigýó-tér 5. szám.

Az **elhízás**

kitűnően bevált ellenszere az aranyfémekkel és oklevelekkel kitűntetett „Dakodin”. Nincs túlerős test, nincs kiálló csáp többé, hanem csak karcos, elegáns alak és kecses természet. Nem orvosság ez, nem titkos szer, csupán a túlerős, de egészséges egyének biztos eszköze a normális testalkat elnyerésére. Diétát nem kell tartani s nem szükséges a megszokott életrend megváltoztatása. A hatás mégis meglepő. Egy csomagnak, amely egy egész hónapra elegendő, 7 kor 50 fill. az ára, két csomagé 14 kor. Kapható a pénz előleges beküldése, vagy utánvét mellett. Gyártótelep: **Hivaryon & Co.**, Newyork. Egyedüli szétküldési hely: **Gross Antal kiviteli háza, Budapest, VIII., József-körút 23–25. szám.**

Hirdetmény.

Az Első Magyar Részvényserfőző igazgatósága

ezzel közhírré teszi, hogy részvényeseinek folyó évi május hó 18-án tartott rendkívüli közgyűlésén hozott határozata értelmében a társaság részvénytőkéje 660,000 koronával szaporíttatik a következő módokat mellett:

1. Kibocsátatik 1100 darab új, 600 korona n. é. részvény.
2. A részvényesek a kibocsátandó részvényekből 600 darab új részvényre elővételi joggal bírnak és pedig aképpen, hogy öt régi részvény után egy új részvény áll rendelkezésükre.
3. Minden új részvényért részvénytőkére 600 korona és a tartalékok javára 1400 korona fizetendő. Az új részvények után járó bélyegilletéket a társaság sajátjából fedezi.

A befizetések következőképp teljesítendők:
1000 korona 1915 május 25-től kezdve 1915 június 15-ig.
1000 korona 1915 október 1-ig.

Az összes befizetések után a társaság a befizetés napjától 1915 szeptember 30-ig számított 5% kamatot fog a befizetőnek megtéríteni, mely kamat az október 1-i befizetésből lesz levonandó.

A befizetések alkalmával részvényutalványok fognak kiadni, melyek ha az összes részletek a kitűzött időben befizettek, 1915 nov. 1-től kezdve részvények ellenében becsereíthetők.

A majdan kibocsátandó új részvények a régiekkel mindenben egyenlőek lesznek, az 1915–1916. üzletév jövedelmében részesülnek és 1917 január 1-től lejáró szelvényekkel lesznek ellátva.

4. Azok a részvényesek, akik ötnél kevesebb részvény birtokában vannak, ha az elővételi jogot gyakorolják ötödrészvény-utalványokat kapnak, melyek ötnél több részvényre becsereíthetnek.

Felhívtnak ennél fogva mindazok a részvényesek, kik az új részvényekre való elővételi jogot gyakorolni akarják, hogy részvényeiket 1915 május 25-től kezdve 1915 június 15-ig bezárólag, számszerint rendezett kimutatások kíséretében, a Magyar Országos Központi Takarékpénztár értékpénztáránál (Budapest, IV., Deák Ferenc-u. 7. sz. földszint) 9–1 óráig lebélyegezés végett mutassák be és az átveendő új részvényekre való befizetést itt teljesítsék.

Aki az elővételi jogot a kitűzött határidőben nem gyakorolja, vagy aki az egyes részletek befizetését a kitűzött időben elmulasztja, annak elővételi joga megszűnik.

Felhívtnak továbbá az ötödrészvény-utalványok birtokosai, hogy ezeket az utalványokat részvényekre való becsereítés végett legkésőbb 1915 december 31-ig a Magyar Országos Központi Takarékpénztár értékpénztáránál mutassák be, mert ellenesetben az ötödrészvény-utalványok érvénytelenekké válnak és a megfelelő részvények elfognak adni.

5. Azok a részvények, amelyekre a kitűzött határon belül az elővételi jog nem gyakoroltatott, vagy a befizetés a megállapított határidőben nem teljesítetett, ugyiszintén az előző pont szerint becsereítés végett a kitűzött határidőben be nem mutatott ötödrészvény-utalványoknak megfelelő részvények az igazgatóság által meghatározandó módokat mellett el fognak adni és az értük bevételezett összeg az átvételi ár, illetőleg az átvételi ár be nem fizetett részének és 1915 október 1-től számítható 5% kamatnak levonása után a jogosítottak javára, költségére és veszélyére bírói letétbe fog helyeztetni.

Budapestben, 1915 május hó 18-án. AZ IGAZGATÓSÁG.

A Részvényserfőző tőkefelemelése. Az Első Magyar Részvény Serfőző ma rendkívüli közgyűlést tartott, amelyen az igazgatóság javaslata értelmében elhatározta a részvénytőkének 1100 darab 600 korona névértékű új részvény kibocsátása által 2.400,000 koronára való fölemelését. A részvénykibocsátás módzatát a ma megjelent hirdetés ismerteti.

Adriai Biztosító Társulat — Triestben.

A társulat f. hó 6-án tartotta meg 76-ik rendes közgyűlését, amelyen az 1914. évi zárószámadosok terjesztettek elő. Az igazgatóság rámutat jelentésében arra, hogy a háború okozta gazdasági megrázkódtatás természetesen a társulat üzletmenetére is visszahatással volt, azonban a vállalat szilárd gazdasági alapjai és egészséges üzleti megalapozottsága lehetővé tették, hogy ezt a visszahatást is könnyű szerezze állja ki. Dacára annak, hogy a háború folytán előállott és egyéb rendkívüli kiadások, valamint a társulat értékpapír-állományának 2.799,709.— K.-t kitevő árfolyamvesztése teljes összegükben az üzemi költségek terhére irattak, a társulat bármely tartalékalapjának igénybevétele nélkül az alapszabályszerű dotációk levonása után 130.— K. kerül (az előző év 160.— K.-jával szemben) részvényenként osztalékkul kifizetésre.

Az üzleti év rendkívüli kiadásai között különös figyelmet érdemelnek azok a tekintélyes összegek, amelyeket a társulat a különböző hadi jóléti intézmények céljaira adományozott. A társulat a harcstéren elesett tisztviselői emlékének fájdalmas kegyelettel adózik.

A zárószámadosok teteleiből a következők emelendők ki: Az életbiztosítási (A.) osztályban 69.688,580.— K. tőkeösszegezőről szóló ajánlat terjesztett be, a kiállított kötvények pedig 52.361,460.— K. biztosított tőkéről szólnak. Az üzletév végével az életbiztosítási állomány biztosított tőkében kerek 559 millió koronát, biztosított járadékokban pedig 1.866,130.— koronát ért el. Halál- és elerési esetekért, valamint járadékok fejében 11.098,411 koronát fizetett ki. Az életbiztosítási osztály díjtartalékai az év végével 166.983,844 K.-t, illetve a viszontbiztosított rész levonásával 151.626,696 K.-t tettek ki, s így az előző évvel szemben saját számlájukra 7.098,960 K. növekedést mutatnak.

Az elemi ágazatok (B.) osztályában a díjbevitel a következő számokat mutatja: tűzbiztosítás 29.137,218.— K., szállítmánybiztosítás 4.286,466.— K., betöréses lopás elleni biztosítás 845,524.— K. A viszontbiztosítások összesen 15.519,709.— K.-t igényeltek. Az elemi ágazatokban a társulat károk fejében 21.998,742.— K.-t, illetőleg a viszontbiztosított résznek levonásával 11.193,392.— K.-t fizetett ki. Az elemi ágazatok díjtartalékai 21.773,348.— K.-t, illetőleg a viszontbiztosítókra eső rész levonása után 12.060,941.— K.-t tesznek ki.

Az üzletév végével a társulat tőkéi és tartalékai a következőképpen alakulnak: teljesen befizetett részvénytőke 10.000,000.— korona, vagyonartalék 12.000,000.— korona, nettodíjtartalékok 162.697,638.— K., nettokártartalék 5.980,464.— K., összesen kerek 190.000,000.— K. A nyugdíjpénztár és az alkalmazottak ellátási pénztára összesen 4.941,661.— K. vagyon felett rendelkezik.

Az igazgatóság tagjaiul Dr. Brunner Jenő úr ismételtén és Salem Henrik Pál úr újonnan megválasztattak, míg az igazgatótanácsba Dell'Adami Géza úr nyugalmazott ellentengernagy és Dr. Rizzi Lajos úr, istriai tartományfőnök hivattak meg.

Szakorvos

DR. KAJDACSÝ

bőrgyógyász, v. kórházi orvos

BUDAPEST, VIII., József-körút 2/G. sz.

Gyógyít biztos sikerrel, tapasztalatai alapján: mindenféle bőrbajokat, idegbetegséget, valamint női bajokat, Broitások: „Ehrlich 606” módosított legújabb szerével. Vervizsgálat Wassermann tanár módszerével. Nőknek külön bejárat, levél útján is gyógyulást találnak azok, akik személyesen meg nem jelenhetnek, vagy a fővárostól távol laknak. Gyógyszerekről gondoskodik. Szakszerű könyvét bárkinek ingyen küldi, költség (30 filléres bélyeg) ellenében. Rendel: d. e. 10–4-ig és este 7–8-ig.

CAPHOCAL

a legkiválóbb csecsemő- és gyermektápszér.
Felnőttek is kiváló eredménnyel használják.

Az oroszok nyomában

Michl sógor. — No, hogy ezek a magyar bakák mi mindenre nem gondolnak!... Caphocalt is hoznak magukkal, hogy az elhagyott anyátlan gyermekeket táplálhassák.